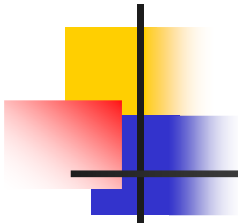

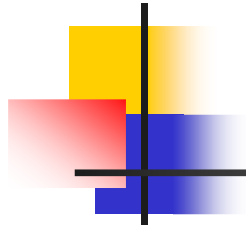
Рад са даровитом децом

ПРЕПОЗНАВАЊЕ И
ИДЕНТИФИКАЦИЈА
ДАРОВИТИХ

Откривање и идентификовање даровитости

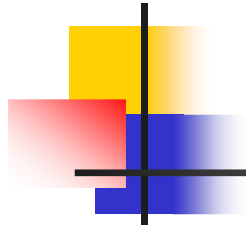
- Открити – само препознати знаке даровитости код детета
- Идентификовати – утврдити његов идентитет, тј. утврдити скуп особина које поседује, врсту и ниво његове даровитости (Корен, 1989)
- У процесу откривања више учествују васпитачи, наставници, а у процес идентификације се укључују и посебни стручњаци (психолози, педагози, стручњаци из области социјалне заштите итд)

Шта је даровитост? (1)

- Даровитост је **асинхрони развој** у коме напредне сазнајне способности и њихов интензитет стварају унутрашња искуства и свесност који су квалитативно другачији од просека и узрасних норми

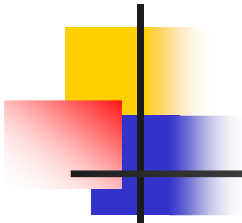
Шта је даровитост? (2)

- Овај асинхронитет је **већи код високих интелектуалних способности**
- **Јединственост даровитих** чини их **посебно осетљивим** и захтева модификације у родитељству, подучавању и саветовању у циљу њиховог оптималног развоја

Карактеристике даровитог детета (1)

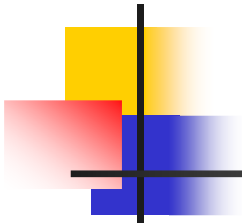

- Захваљујући својим високим сазнајним способностима и њиховом високом интензитету они **доживљавају свет и односе се према њему на јединствен начин**
- Ова деца углавном имају **изузетно високе резултате на скалама интелигенције**, углавном изнад 140 IQ
- Неки могу бити посебно надарени у областима као што су математика, науке, језик и/или уметности

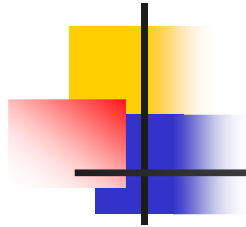
Карактеристике даровитог детета (2)

- Веома даровита деца показују карактеристике као што су екстремна потреба да:
 - Уче много бржим темпом
 - Процесирају материјал до много веће дубине
 - Показују невероватан интензитет у енергији коју улажу, машти, интелектуалној храбрости, осетљивости и емоцији која није типична за општу популацију

Схватање даровитости, Елен Винер

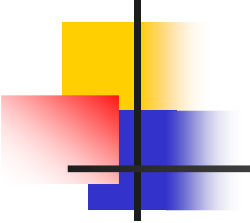
- Карактеристике даровите деце:
 - Превремена развијеност
 - Инсистирање да раде по своме
 - Жар за савладавњем подручја у коме показују знаке превремене развијености

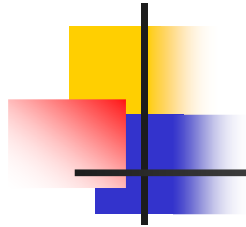

Превремена развијеност

- Даровита деца прве кораке у савладавању неког подручја предузимају **раније** него што је то уобичајено
- У том подручју напредују **брже** од просечне деце, јер у њему лако уче
- Израз *подручје* односи се на организована подручја знања као што су језици, математика, музика, ликовна уметност, шах, балет, гимнастика, тенис...

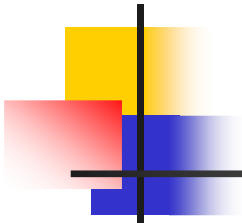
Инсистирање да раде по СВОМЕ

-
- Даровита деца, осим што уче брже од просечне или чак бистре деце, и **квалитативно другачије уче** – на неки свој начин, а од одраслих траже минимум помоћи и менторства у савладавању подручја у којима су активна
 - Углавном **уче самостално**
 - Самостална открића до којих дођу су **узбудљива и мотивишућа**, а свако такво откриће води даровито дете корак напред
 - Ова деца често **самостално стварају правила унутар саме активности**
 - Стварају **нове, необичне начине решавања проблема**

Жар за савладавањем

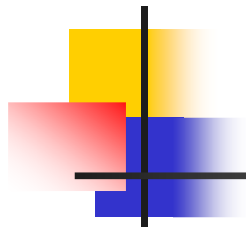
- Даровита деца су **истински мотивисана** да схвате смисао подручја у коме показују знаке превремене развијености и изражавају
 - Интензиван и опсесиван интерес
 - Способност оштрог фокусирања
 - Жар за савладавањем
- Кад су заокупљена учењем у подручју у ком су активна, потпуно се удубљују и губе осећај за спољашњим свет
- Комбинација опсесивног интереса за једно подручје заједно са способношћу лаког учења у том подручју доводи до високих постигнућа

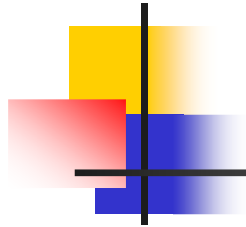

Однос према даровитој деци

- Даровита и талентована деца имају потребе које није увек лако ни препознати, ни задовољити
- Како обдареност подстицати и усавршавати, а избећи да се од детета прави звезда?

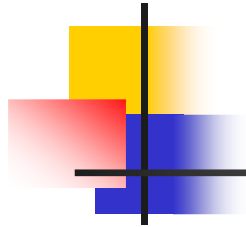
Даровитост, крaтивност, деструкција???

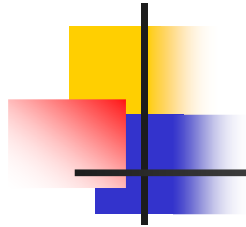
Природа даровитости

- Противно некадашњим уверењима, изузетне способности нису дате једном засвагда, већ током живота и те како могу бити подложне променама
- То највише зависи од:
 - саме природе, интензитета и врсте дара,
 - окружења - породичног и културолошког

Подаци из истраживања

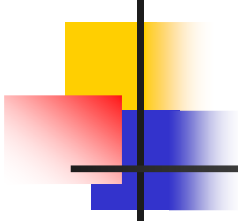
- Једно велико истраживање 1.500 даровите деце, које је у првој половини прошлог века започето у Калифорнији, показало је да су сва одрасла у интелектуално супериорне људе, али међу њима није било никога ко би својим генијем обележио доба или мењао свет
- Може се закључити да није правило да даровито дете одрасте у изузетног, истакнутог или генијалног одраслог човека

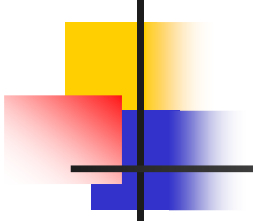
Неопходност стимулације

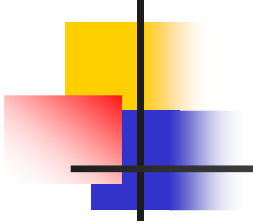
- Деца имају огромну потребу за **различитим врстама стимулација**: звуком, бојама, облицима... и ако су оне сиромашне у раном узрасту, то може угрозити целокупни развој
- Даровита деца су посебно **радозна**, и ако живе у средини у којој се инсистира на крутим правилима и дисциплиновању, па је задовољавање радозналости често осујећено, окружење у којем живе постаје неповољно за њихов развој
- **Потреба малишана за игром** је једна од њима својствених и врло снажних потреба, а кључна је за развој сазнајних способности - потребно је да им се стварају прилике да се играју слободно и смислено

Улога родитеља у дечјој даровитости

-
- Има ситуација да су **родитељи неуки**, а дете врло даровито
 - Није увек пресудна интелектуална подршка родитеља, већ је још важније да се **дете осећа сигурно, заштићено, прихваћено и подржано** у настојању да се у нечему што га занима и оствари
 - Веома је важно **не манипулисати даровитим дететом** ради остварења сопствених амбиција

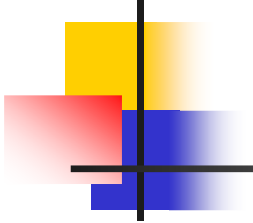
Сарадња васпитача/ице и родитеља (1)

-
- Кад васпитачи/ице примете да је дете по нечему изузетно, требало би да
 - Све што предузимају чине дискретно, у сарадњи са родитељима, другим колегама и стручњацима
 - На сваки начин настоје да се не наруше интегрисаност детета у његово природно окружење и вршњачку групу
 - Пред другом децом непотребно и неумерено не хвале то дете, поготово је недопустиво да смисао тих похвала буде, у ствари, прекор другој деци

Сарадња васпитача/ице и родитеља (2)

- Даровито дете не би требало фаворизовати, јер се тако додатно издваја од вршњака који већ могу да имају проблем да прихвате неког „другачијег“, те постоји опасност не само да се дете осети изолованим и одбаченим, већ да тако заиста и буде
- Наш образовни систем није довољно осетљив на разлике које постоје међу децом, и као да више настоји да децу уједначи него да их подржи у њиховој индивидуалности

Сарадња васпитача/ице и родитеља (3)

- Такво дете уме и да брзо превазиђе свог васпитача/ицу
- Некад се веровало да је једини прави одговор на то даровит одрасли
- Данас знамо да су једнако делотворни и стручно оспособљени и професионално одговорни васпитачи, учитељи, психолози, педагози, иако ни лично нису даровите особе

Шта је важно да се запамти?

- Васпитач/ица има првенствену улогу у препознавању даровитости
- Даровитост је асинхрони развој сазнајних способности који чини да је искуство и доживљај света код детета другачији од просека и узрастних норми
- Карактеристике даровите деце, према Елен Винер:
 - Превремена развијеност
 - Инсистирање да раде по своме
 - Жар за савладавањем подручја у коме показују знаке превремене развијености
- За подстицање даровитости важна је
 - Богата стимулација
 - Омогућавање испољавања радозналости
 - Одсуство крутих правила
 - Очување интегритета детета уз његово укључивање у вршњачку групу